

دوره دهم - سال چهارم

شماره چاپ: ۱۷۱۲

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۹/۱۸

شماره ثبت: ۶۸۷

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور
۶. بررسی نظرات حسابرسان در مورد صورت‌های مالی
شرکت‌های دولتی و دلالت‌های آن برای
مجلس شورای اسلامی

کد موضوعی: ۲۳۰

شماره مسلسل: ۱۶۷۶۷

دی‌ماه ۱۳۹۸

معاونت پژوهش‌های اقتصادی

دفتر مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
مقدمه	۱
۱. نقش و جایگاه مجلس شورای اسلامی در نظارت بر شرکت‌های دولتی	۳
۲. مرور نکات متذکر شده توسط حسابرسان در بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی	۴
۱-۲. شرکت‌های مورد بررسی	۴
۲-۲. شایع‌ترین تذکرات مطرح شده توسط حسابرسان	۸
۳. دلالت‌های مهم برای سیاستگذاری مجلس شورای اسلامی	۱۳
پیوست‌ها	۱۸

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۶. بررسی نظرات حسابرسان در مورد صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی و دلالت‌های آن برای مجلس شورای اسلامی

چکیده

مجلس شورای اسلامی می‌تواند نقش مهمی در انتظام‌بخشی به فعالیت‌ها و بودجه شرکت‌های دولتی ایفا نماید. ایفای چنین نقشی مستلزم در اختیار داشتن حداقلی از اطلاعات از قبیل صورت‌های مالی، عملکرد بودجه و سنجه‌های عملکردی شرکت‌های دولتی است. در سال جاری و با اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، این اطلاعات شامل صورت‌های مالی حسابرسی شده، بودجه تفصیلی و عملکرد بودجه به‌همراه سنجه‌های عملکردی شرکت‌های دولتی در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است که می‌توان آن را یک گام رو به جلو در جهت ارتقای کیفی ورود مجلس شورای اسلامی به موضوع شرکت‌های دولتی در بودجه دانست. از سوی دیگر، حسابرسان به‌عنوان یک بازوی نظارتی، وظیفه شناسایی و اعلام بخشی از آسیب‌های فعالیت این شرکت‌ها را ایفا می‌کنند. در نتیجه به‌طور طبیعی، نتایج کار حسابرسان علاوه بر مجامع عمومی شرکت‌ها، می‌تواند مورد استفاده مجلس شورای اسلامی نیز قرار گیرد. لذا در این گزارش، صورت‌های مالی حسابرسی شده سال ۱۳۹۷ بیش از ۱۲۰ شرکت دولتی، که بخش اعظم بودجه شرکت‌های دولتی را به‌خود اختصاص می‌دهند بررسی و برخی از شایع‌ترین نکات مورد اشاره حسابرسان در بررسی این صورت‌های مالی، تشریح شده است. از میان شایع‌ترین موارد ذکر شده توسط حسابرسان، می‌توان به عدم مسدودسازی حساب‌های بانکی شرکت‌های دولتی نزد بانک‌ها و تمرکز آنها نزد بانک مرکزی؛ عدم انجام تمام مراحل معاملات در سامانه ستاد؛ عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا و عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری اشاره کرد. اجرای این تکالیف قانونی معطل مانده، جز با ایجاد ضمانت‌های اجرایی قوی میسر نخواهد شد، لذا ضروری است در خصوص این موارد، تمهید سازوکارهای انگیزشی و ضمانت‌های اجرایی مناسب در دستورکار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

مقدمه

بودجه شرکت‌های دولتی سهم قابل توجهی از بودجه کل کشور را به‌خود اختصاص می‌دهد، اما علی‌رغم این سهم بالا، تاکنون کمتر در مجلس شورای اسلامی مورد بررسی و رسیدگی قرار گرفته است. اگرچه تصویب بودجه شرکت‌های دولتی توسط مجلس شورای اسلامی به‌معنای تصویب اقلام حساب‌های جاری

و حساب‌های سرمایه‌ای (منابع و مصارف) این شرکت‌هاست، لکن در عمل، بجز اقلام مرتبط با منابع عمومی (عمدتاً سود سهام و مالیات)، سایر ارقام منابع و مصارف مورد بررسی قرار نمی‌گیرند.

در مردادماه سال ۱۳۹۸، یک تبصره به ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاق گردید که می‌توان آن را یک نقطه عطف و بستر ساز ارتقای عملکرد در روند بررسی بودجه شرکت‌های دولتی در قوه مقننه دانست. به موجب این تبصره، دولت مکلف گردید گزارش عملکرد بودجه سال گذشته، صورت‌های مالی حسابرسی شده، بودجه تفصیلی سال جاری و عملکرد بودجه مصوب ۶ ماهه اول سال جاری تمامی شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکت‌ها و مؤسساتی که مستلزم ذکر یا تصریح نام است از قبیل شرکت‌های تابعه وزارت نفت، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بیمه مرکزی ایران، شرکت سهامی بیمه ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران و سازمان بنادر و دریانوردی و همچنین بودجه پیشنهادی سال آینده آنها و شاخص‌های کلان بودجه را تا پانزدهم آبان‌ماه هر سال به همراه گزارش ارزیابی بر مبنای شاخص‌های مالی و عملکردی به تفکیک به مجلس شورای اسلامی تسلیم کند.

در ادامه این تبصره آمده است: «کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات بلافاصله گزارش‌ها را به دیوان محاسبات کشور ارجاع می‌دهد تا دیوان پس از بررسی و اظهار نظر، گزارش خود را ظرف مدت بیست روز جهت تصویب به کمیسیون مذکور ارائه کند. گزارش کمیسیون ملاک بررسی بودجه است و هم‌زمان با لایحه بودجه کل کشور طبق مواد این قانون مورد رسیدگی قرار می‌گیرد».

به موجب این تکلیف، سازمان برنامه و بودجه در نیمه آبان‌ماه سال جاری، اطلاعات مورد درخواست در تبصره فوق را به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد و نتایج بررسی این اسناد، مبنای تصویب بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ خواهد بود. این اتفاق، یک فرصت مغتنم جهت پُررنگ نمودن صلاحیت تصویبی و صلاحیت نظارتی مجلس شورای اسلامی در موضوع بودجه شرکت‌های دولتی به‌شمار می‌رود.

در میان موارد فوق‌الذکر، صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است به سبب آنکه اولاً حاوی ارقام عملکردی بوده و بالطبع مشکلات مربوط به ارقام پیوست سه لویح بودجه (از نظر دقت و صحت پایین) در خصوص آنها مصداق نخواهد داشت، ثانیاً حاوی جزئیات کاملی از عملیات شرکت در سال مالی مربوطه است و ثالثاً اظهار نظر حسابرس رسمی (بازرس رسمی به‌عنوان یک رکن شرکت دولتی) ضمیمه آن است. بخش اخیر، یعنی اظهار نظر حسابرس رسمی خود دارای دلالت‌های بسیار مهمی برای آسیب‌شناسی عملیات این شرکت‌ها و ارائه پیشنهاد اصلاحی است. اگرچه ممکن است به هر دلیلی، تذکرات حسابرسان، در زمان تصویب صورت‌های مالی در مجامع عمومی بعضاً مورد توجه جدی قرار نگیرند، لکن همین تذکرات می‌توانند مبنای خوبی برای ورود مؤثر مجلس شورای اسلامی به موضوع شرکت‌های دولتی در بودجه و سیاستگذاری بهینه برای ارتقای عملکرد آنها

باشند. همین مورد، یعنی استفاده از نظرات حسابرسان جهت ارتقای کیفی ورود مجلس شورای اسلامی به موضوع شرکت‌های دولتی در بودجه، موضوع این گزارش خواهد بود.

در بخش اول گزارش، روال بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی تبیین شده و آسیب‌شناسی روند فعلی ارائه خواهد شد. در ادامه گزارش، مهم‌ترین موارد تذکرات حسابرسان که از شیوع بسیار زیادی در میان شرکت‌های دولتی برخوردار بوده‌اند ارائه شده و نقش مجلس شورای اسلامی در استفاده از این موارد تبیین خواهد گردید و در نهایت، مشروح نکات مهمی که حسابرسان، در بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی به آن اشاره داشته‌اند، به تفکیک هر شرکت ارائه خواهد شد.

۱. نقش و جایگاه مجلس شورای اسلامی در نظارت بر شرکت‌های دولتی

همان‌طور که در مقدمه گزارش اشاره شد، تصویب بودجه شرکت‌های دولتی در مجلس شورای اسلامی به معنای تصویب ارقام منابع و مصارف آنهاست، اما در عمل، بجز برخی ارقام معدود و کلی، سایر اقلام مربوط به بودجه شرکت‌های دولتی مورد بررسی قرار نمی‌گیرد.

از مهم‌ترین دلایل این موضوع می‌توان به وقت‌گیر بودن بررسی بودجه شرکت‌ها در فرصت اندک بررسی بودجه در مجلس، لزوم بررسی تخصصی شرکت‌های هر حوزه خاص، عدم دسترسی به اطلاعات کافی و مبهم بودن الگوی مطلوب ورود مجلس به بودجه شرکت‌ها اشاره داشت. در نتیجه این عوامل، بررسی بودجه شرکت‌های دولتی در مجلس شورای اسلامی همواره در حاشیه قرار داشته و این موضوع خود باعث تشدید عدم شفافیت در این حوزه شده است؛ به طوری که در سنوات گذشته شکاف بزرگی بین بودجه مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی وجود داشته است. علاوه بر این، مطابق ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، شرکت‌های دولتی می‌توانند تا نیمه آبان‌ماه هر سال، مشروط به ثابت نگاه داشتن رقم سود سهام پرداختی به دولت و رقم مالیات (و البته برخی شروط دیگر)، نسبت به اصلاح بودجه خود اقدام نمایند. این موضوع انگیزه شرکت‌های دولتی را برای پیش‌بینی و اعلام دقیق ارقام بودجه کاهش داده است.^۱ همچنین طی سال‌های گذشته، گروهی از شرکت‌های زیانده به دلیل برخی ملاحظات در زمره شرکت‌های سودده و سربه‌سر جای داده شده‌اند که این موضوع هم جز از رهگذر درج ارقام غیردقیق برای بودجه این شرکت‌ها میسر نبوده است. با عنایت به موارد فوق، به طور طبیعی نمی‌توان انتظار داشت که ارقام پیوست سه لویح بودجه، ارقامی دقیق باشند و همین موضوع، ابهام در نحوه ورود مؤثر مجلس شورای اسلامی به بررسی بودجه شرکت‌های دولتی را تشدید کرده است.

۱. علاوه بر این، سازوکار در نظر گرفته شده در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت موجب بروز برخی دیگر از مشکلات نیز شده است؛ به طوری که برخی شرکت‌های سودده در زمان تدوین لایحه بودجه، انگیزه دارند تا با کم‌برآوردی درآمدهای خود سهم سود دولت را کم نشان دهند و پس از تصویب قانون بودجه و در طول سال اجرای بودجه که درآمدها بیش از ارقام قانون محقق شد، با افزایش هزینه‌های خود (بدون محدودیت قانونی) سهم سود دولت را به میزان تصویب شده در قانون پرداخت کنند.

غیردقیق بودن ارقام پیوست سه لوایح بودجه، منافع تمرکز مجلس شورای اسلامی بر این بخش از لایحه بودجه را کاهش داده است و شاید بتوان بخشی از دلایل در حاشیه بودن بودجه شرکت‌های دولتی در فرایند بررسی بودجه در مجلس شورای اسلامی را به همین موضوع نسبت داد. لذا همواره در معرض این سؤال مهم هستیم که با وجود تداوم این معضل (حداقل برای آینده نزدیک)، مجلس شورای اسلامی چگونه می‌تواند از صلاحیت تصویبی و صلاحیت نظارتی خود در این بخش مهم از بودجه صیانت کند؟ نکته مهم اینجاست که با اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و در اختیار قرار گرفتن اطلاعات بیشتری از عملکرد شرکت‌های دولتی نسبت به سال‌های قبل، می‌توان پاسخ‌هایی برای پرسش فوق در نظر گرفت. یکی از این پاسخ‌های محتمل، توجه به آسیب‌هایی است که حساب‌برسان در بررسی صورت‌های مالی شرکت‌ها به آنها اشاره کرده‌اند. به بیان دیگر، مجلس شورای اسلامی می‌تواند با استفاده از نتایج کار حساب‌برسان، برخی از تکالیف قانونی معطل مانده در این حوزه را شناسایی و ضمانت‌های اجرایی مناسب برای آنها را تمهید نماید.

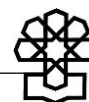
درحقیقت، بخشی از مسئولیت مجلس شورای اسلامی در حوزه شرکت‌های دولتی، تبیین چارچوب و انضباط بخشی به فعالیت این شرکت‌هاست. ایفای این نقش نظارتی، جز با در اختیار داشتن اطلاعات مربوط به جزئیات فعالیت این شرکت‌ها (که بخش مهمی از آن در صورت‌های مالی منعکس می‌گردد) و الزام دولت به محاسبه و انتشار شاخص‌های دقیق عملکردی کامل نخواهد بود. از طرفی، حساب‌برسان به‌عنوان یک بازوی نظارتی، وظیفه شناسایی و اعلام بخشی از آسیب‌های فعالیت این شرکت‌ها را ایفا می‌کنند. در نتیجه به‌طور طبیعی، نتایج کار حساب‌برسان علاوه بر مجامع عمومی شرکت‌ها، می‌تواند مورد استفاده مجلس شورای اسلامی نیز قرار گیرد.

۲. مرور نکات متذکر شده توسط حساب‌برسان در بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی

سازمان حسابرسی به‌عنوان متولی امر حسابرسی شرکت‌های دولتی، صورت‌های مالی کلیه شرکت‌های دولتی را حسابرسی کرده و علاوه بر مجامع عمومی شرکت‌ها، در دسترس مراجع نظارتی (سازمان بازرسی کل کشور) نیز قرار می‌دهد. در این بخش از گزارش، مهم‌ترین نکاتی که حساب‌برسان در بررسی صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ شرکت‌های دولتی به آنها اشاره داشته‌اند، ارائه خواهد شد، اما قبل از پرداختن به نظرات حساب‌برسان، لازم است ابتدا به معرفی شرکت‌هایی که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته‌اند، پرداخته شود.

۲-۱. شرکت‌های مورد بررسی

در این گزارش، شرکت‌های دولتی در سه گروه طبقه‌بندی شده و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. دسته اول شرکت‌هایی هستند که بیشترین سهم از بودجه شرکت‌های دولتی را به‌خود اختصاص داده‌اند. یک

بررسی ساده نشان می‌دهد که عمده منابع و مصارف بودجه شرکت‌های دولتی مربوط به سه گروه از شرکت‌ها می‌شود: شرکت‌های حوزه نفت، شرکت‌های حوزه گاز و شرکت‌های حوزه پالایش و پخش فراورده‌های نفتی.^۱ لذا در این گزارش شرکت‌های حوزه نفت، شرکت‌های حوزه گاز و شرکت‌های حوزه پالایش و پخش فراورده‌های نفتی به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

دسته دوم از شرکت‌هایی که مورد بررسی قرار گرفته‌اند، شرکت‌هایی هستند که می‌توان آنها را در قالب خوشه‌هایی دسته‌بندی کرد، مانند شرکت‌های آب منطقه‌ای و شرکت‌های برق منطقه‌ای استان‌های مختلف. این شرکت‌ها به این دلیل که معمولاً دارای معضلات مشابه هستند، در یک گروه مورد بررسی قرار گرفته‌اند. شایان ذکر است که شرکت‌های مشابه داخل حوزه نفت، گاز یا پالایش و پخش نیز به همین ترتیب هستند، به‌عنوان مثال شرکت‌های بهره‌برداری نفت و گاز یا شرکت‌های گاز استانی در یک گروه دیده شده‌اند.

دسته سوم نیز سایر شرکت‌هایی هستند که به‌نوعی به‌لحاظ حجم منابع و مصارف یا نوع فعالیت مهم تلقی می‌شوند، مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، صندوق‌ها و غیره. اسامی دقیق شرکت‌های بررسی شده در پیوست گزارش قابل مشاهده است.

در مجموع، در این گزارش، اطلاعات بیش از ۱۲۰ شرکت^۲ بررسی شده است. اطلاعات ارائه شده برای هر یک از شرکت‌ها شامل موارد ذیل است: گزارش عملکرد بودجه سال گذشته، صورت‌های مالی حسابرسی شده، بودجه تفصیلی سال جاری، عملکرد بودجه مصوب ۶ ماهه اول سال جاری، بودجه پیشنهادی سال آینده آنها، شاخص‌های کلان بودجه و نیز اساسنامه.^۳ گفتنی است که میزان اطلاعات ارائه شده برای تمام شرکت‌ها یکسان نیست. جدول زیر، اطلاعات ارائه شده برای هر یک از شرکت‌های مورد بررسی را به‌همراه کاستی‌های احتمالی و اظهار نظر نهایی حسابرس در مورد صورت‌های مالی نشان می‌دهد. از جمله این کاستی‌ها (که البته تعداد آنها زیاد نیست) می‌توان به ارسال صورت‌های مالی حسابرسی نشده شرکت ملی نفت ایران و سازمان بیمه سلامت اشاره داشت که می‌تواند ناشی از عدم خاتمه حسابرسی یا عدم ارائه نتایج آن به مجلس شورای اسلامی باشد. همچنین اطلاعات برخی دیگر از شرکت‌ها دارای اشکالاتی بوده است، به‌عنوان مثال برای تعداد کارکنان رسمی در بودجه تفصیلی بانک مرکزی ایران عدد «۱» درج شده است. به‌علاوه، برخی صورت‌های مالی از جمله صورت‌های مالی سازمان

۱. شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران به تنهایی بیش از نیمی از منابع و مصارف شرکت‌های دولتی را به‌خود اختصاص می‌دهند.

۲. تعداد کل شرکت‌هایی که اطلاعات آنها به مجلس ارسال شده بیش از ۳۰۰ شرکت است.

۳. شایان ذکر است که ارائه اساسنامه در متن تبصره فوق تصریح نشده است، اما سازمان برنامه و بودجه اساسنامه شرکت‌های دولتی را به‌همراه سایر اسناد به مجلس شورای اسلامی ارائه کرده است.

هدفمندی یارانه‌ها، بانک مرکزی و شرکت نیکو ارائه نشده است.^۱ تأکید بر این نکته لازم است که جدول زیر، اطلاعات ارائه شده به مجلس شورای اسلامی را نشان می‌دهد، به‌عنوان مثال تمامی شرکت‌های پالایش گاز دارای اساسنامه بوده، لکن اساسنامه آنها در اطلاعات ارائه شده وجود ندارد.

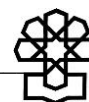
نکته قابل ذکر اینکه شرکت‌های آب منطقه‌ای، برق منطقه‌ای و گاز استانی به دلیل تعداد بالا و اهمیت کمتر، در جدول زیر ذکر نشده‌اند. جدول زیر شامل ۶۹ شرکت است که از میان آنها ۲۲ شرکت فاقد اساسنامه، هفت شرکت فاقد صورت‌های مالی و یک شرکت فاقد بودجه تفصیلی بوده‌اند. همچنین، نظر نهایی حسابرسان در ۳۵ مورد مشروط و در ۲۵ مورد مقبول بوده است.

جدول ۱. اطلاعات ارائه شده از سوی سازمان برنامه و بودجه برای هر یک از شرکت‌های دولتی

شماره طبقه‌بندی شرکت	عنوان	بودجه تفصیلی	صورت مالی	اظهار نظر حسابرس	اساسنامه
۲۲۰۰۰۰	شرکت ملی نفت ایران - مادر تخصصی	دارد	دارد	حسابرسی نشده	دارد
۲۲۰۱۵۰	شرکت پشتیبانی ساخت و تهیه کالای نفت تهران - در حال تصفیه	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۲۰۲۰۰	شرکت ملی حفاری ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۲۰۲۵۰	شرکت سهامی پخش فراورده‌های نفتی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۲۰۳۶۰	شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۲۰۴۰۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز اروندان	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۲۰۴۱۰	شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران	دارد	دارد	غیر قابل تشخیص ^۲	دارد
۲۲۰۵۰۰	شرکت ملی گاز ایران - مادر تخصصی	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۲۰۷۸۰	شرکت مهندسی و توسعه نفت	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۲۰۷۹۰	شرکت سهامی نفت ایران - نیکو	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۳۱۵۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۳۲۰۰۰	شرکت صنایع پتروشیمی	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۳۴۵۰۰	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۶۴۸۰۰	سازمان بیمه سلامت	دارد	دارد	حسابرسی نشده	دارد
۲۹۵۳۳۰	سازمان هدفمندی یارانه‌ها	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۶۹۵۲۰	شرکت مادر تخصصی سرمایه‌گذارهای خارجی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۷۳۷۰۰	سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۷۴۰۰۰	بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۷۴۵۰۰	شرکت سهامی بیمه ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۰۵۰۰	شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۰۵۲۰	شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۰۹۶۰	صندوق ضمانت صادرات	دارد	دارد	مقبول	دارد

۱. البته باید گفت که سازمان برنامه و بودجه در سال اول لازم‌الاجرا شدن قانون مذکور، تمامی عناوین ذکر شده در تبصره فوق‌الذکر را به مجلس شورای اسلامی ارائه داد که این اقدام شایسته تقدیر است.

۲. اظهار نظر حسابرس ناقص ارائه شده است.

شماره طبقه‌بندی شرکت	عنوان	بودجه تفصیلی	صورت مالی	اظهار نظر حسابرس	اساسن امه
۲۸۲۲۰۰	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۳۱۰۰	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۳۳۰۰	شرکت مادر تخصصی ارتباطات زیرساخت	ندارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۳۵۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۸۵۰۰۰	شرکت مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی عمومی	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۸۵۱۰۰	شرکت مادر تخصصی سهامی عمران شهرهای جدید	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۶۵۰۰	سازمان ملی زمین و مرکز	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۸۶۶۵۰	شرکت مادر تخصصی بازآفرینی شهری ایران	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۳۹۰	شرکت سهامی ملی مناطق نفت‌خیز جنوب	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۴۰۰	شرکت سهامی نفت مناطق مرکزی ایران	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۴۱۰	شرکت سهامی نفت فلات قاره	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۲۴۲۰	شرکت سهامی نفت خزر	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۴۳۰	شرکت خدمات عمومی بهداشت صنعتی و خدمات درمانی صنعت نفت	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۲۴۴۰	شرکت پالایش نفت اراک	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۲۵۱۰	شرکت پالایش نفت آبادان	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۲۵۲۰	شرکت نفت و گاز پارس	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۷۵۰	شرکت پالایش گاز پارسیان	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۲۸۰۰	شرکت پالایش گاز ایلام	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۲۸۶۰	شرکت پالایش گاز بیدبلند	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۲۸۷۰	شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد خانگیران	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۲۸۸۰	شرکت پالایش گاز فجر	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۲۸۹۰	شرکت پالایش گاز سرخون و قشم	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۲۹۱۰	شرکت انتقال گاز ایران	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۲۹۳۰	شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۴۶۰	شرکت توسعه صنایع پالایش نفت	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۵۶۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز کارون	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۵۸۰	شرکت سهامی پایانه‌های نفتی ایران	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۶۴۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز شرق	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۶۵۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز غرب	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۶۶۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۶۷۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۵۷۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز گچساران	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۶۸۰	شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۳۶۹۰	شرکت سهامی بهره‌برداری نفت و گاز مسجدسلیمان	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۹۶۰	شرکت سهامی منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۲۹۳۹۷۰	شرکت سهامی بهینه‌سازی مصرف سوخت	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۳۹۸۰	شرکت سهامی خطوط لوله و مخابرات نفت ایران	دارد	دارد	مشروط	ندارد

شماره طبقه‌بندی شرکت	عنوان	بودجه تفصیلی	صورت مالی	اظهار نظر حسابرس	اساسنامه
۲۹۴۳۸۰	شرکت ملی صادرات گاز ایران	دارد	ندارد ^۱	مقبول	ندارد
۲۹۴۷۷۰	شرکت سهامی پتروپارس ایران	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۴۷۸۰	شرکت سهامی پترو ایران	دارد	ندارد	ندارد	دارد
۲۹۵۰۸۰	صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری کوچک	دارد	دارد	مقبول	دارد
۲۹۵۷۴۰	مهندسی و توسعه گاز ایران	دارد	دارد	مقبول	ندارد
۲۹۵۷۵۰	بازرگانی گاز ایران	دارد	دارد	مشروط	ندارد
۳۰۱۵۰۰	سازمان بنادر و دریانوردی	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۰۰۵۰۵	صندوق بیمه محصولات کشاورزی	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۰۳۸۰۰	صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در کشاورزی	دارد	دارد	مشروط	دارد
۲۹۳۲۱۰	صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک	دارد	دارد	مشروط	دارد

۲-۲. شایع‌ترین تذکرات مطرح شده توسط حسابرسان

بررسی نکات مطرح شده توسط حسابرسان در بررسی صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ شرکت‌های دولتی (که شرح آن در پیوست گزارش ارائه شده است) نشان می‌دهد که نکات زیر از تواتر بالایی برخوردار بوده‌اند:

۱. عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی،
 ۲. عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا،
 ۳. عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری،
 ۴. عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور،
 ۵. عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)،
 ۶. عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول،
 ۷. عدم رعایت مفاد و آیین‌نامه‌های اجرایی قانون برگزاری مناقصات،
 ۸. وجود حجم بالای زیان انباشته نسبت به سرمایه شرکت‌ها،
 ۹. عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت،
 ۱۰. عدم کفایت پوشش بیمه‌ای برای موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود،
 ۱۱. عدم استقرار یا تکمیل سیستم حسابداری قیمت تمام شده،
 ۱۲. عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری.
- در جدول زیر، استنادات قانونی (یا مقرراتی) تعدادی از تذکرات فوق تبیین شده است. شایان ذکر است که از کدهای درج شده در ستون سوم، در جدول نمای کلی تذکرات استفاده شده است.

۱. برای این شرکت، اظهار نظر حسابرس به همراه یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی ارائه شده است، اما خود صورت‌های مالی ارائه نشده است.

جدول ۲. استنادات قانونی

کد مربوط به عدم رعایت یا عدم ارائه مدارکی دال بر رعایت	استناد قانونی	الزامات قانونی (و مقرراتی) شرکت‌های دولتی
کد (۱)	ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه	ثبت حقوق، فوق‌العاده‌ها، کمک‌هزینه‌ها، کارانه، پرداخت‌های غیرماهیهانه و مزایای ناخالص پرداختی ماهیهانه اعم از مستمر و غیرمستمر، نقدی و غیرنقدی (معادل ریالی آن) و سایر مزایای رؤسا و مدیران از هر محل در سامانه ثبت حقوق و مزایا
کد (۲)	تبصره «۱» ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه	ارائه اطلاعات پرداختی‌ها به مقامات، رؤسا و مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور
کد (۳)	بند «۱۵» ضوابط اجرایی قانون بودجه ۱۳۹۷	ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی، قرارداد کار معین و مشخص و قرارداد کارگری در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری و دریافت شماره مستخدم یا شماره شناسه و صدور احکام کارگزینی کارکنان و انجام امور مختلف اداری و مکاتبات از طریق سامانه کارکنان نظام اداری
کد (۴)	بند «الف» ماده (۲۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور بند «ب» ماده (۱۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران	تمرکز کلیه حساب‌های بانکی براساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به‌طور کامل (در اجرای بند «ز» ماده یک قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲))
کد (۵)	ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	اقدام به ثبت نام در «سامانه تدارکات الکترونیکی دولت» (سامانه ستاد) و انجام تمام مراحل معاملات خود (درخواست استعمال، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد گشایش الکترونیکی پاکت‌ها یا پیشنهادهای، انعقاد قرارداد و دادوستد وجوه و تضمینات و نیز هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد با امضای الکترونیکی معتبر) از طریق سامانه مزبور (در اجرای ماده (۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه)
کد (۶)	قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن	رعایت مفاد قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن
کد (۷)	بند «پ» ماده (۱۰) قانون برنامه ششم توسعه	ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از املاک، اراضی، ساختمان‌ها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرف، اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، اجاره‌ای، وقفی یا ملکی و... در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی (سادا) حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ قانون مزبور و همچنین ممنوعیت صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌برداری، فروش اموال غیرمنقول بدون ثبت اطلاعات در سامانه سادا و اخذ شناسه رهگیری
کد (۸)	بند «الف» تبصره «۲۰» قانون بودجه ۱۳۹۷	اقدام به استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری قیمت تمام شده، در اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد
کد (۹)	بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه ششم	اتخاذ تدابیر لازم برای عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان بهره‌وری ایران و ارائه گزارش سالیانه به سازمان مزبور به‌طور کامل و همچنین اخذ تأییدیه از سازمان مزبور در خصوص برنامه‌های عملیاتی خود
-	بند «ب» و «ت» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم و تبصره «۱» آن ماده (۵۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری و گزارش نحوه هزینه‌کرد آن هر ۶ ماه یکبار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز آمار ایران

جدول زیر، تصویر کلی از موارد تذکرات حساب‌رسان را برای هریک از شرکت‌ها به تفکیک ارائه می‌نماید. مواردی که با علامت ستاره مشخص شده‌اند، به معنای عدم ایفای تکلیف قانونی مربوط به کد مورد نظر توسط شرکت هستند.

همان‌طور که از این جدول مشخص است، عدم ثبت اطلاعات حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا و نیز عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری در میان شرکت‌های حوزه نفت، گاز و پالایش و پخش شایع بوده است. همچنین عدم ارائه اطلاعات پرداختی‌ها به مدیران و رؤسا به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور در میان شرکت‌های حوزه نفت و حوزه پالایش و پخش از شیوع بالاتری نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار است. عدم تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی و عدم انجام کلیه مراحل معاملات در سامانه ستاد نیز در میان شرکت‌های حوزه نفت و گاز برجسته است.

ردیف	حوزه	نام شرکت	کد (۱)	کد (۲)	کد (۳)	کد (۴)	کد (۵)	کد (۶)	کد (۷)	کد (۸)	کد (۹)	عدم تحقق سود پیش‌بینی	انباشت زیان
۲۴	پالایش و پخش	شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران											
۲۵	پالایش و پخش	شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران	*	*	*	*	*	*			*		*
۲۶	پالایش و پخش	شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران	*	*	*	*	*	*				*	
۲۷	پالایش و پخش	شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت	*	*	*						*		*
۲۸	سایر	سازمان بنادر و دریانوردی											
۲۹	سایر	شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور	*	*							*		
۳۰	سایر	شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران				*			*				
۳۱	سایر	شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران									*		
۳۲	سایر	شرکت مادر تخصصی ارتباطات زیرساخت											
۳۳	سایر	ایمیدرو و ایدرو	*				*						
۳۴	سایر	شرکت صنایع پتروشیمی											
۳۵	سایر	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران - مادر تخصصی	*				*						
۳۶	سایر	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران					*					*	
۳۷	سایر	شرکت مادر تخصصی سرمایه‌گذارهای خارجی ایران					*				*		
۳۸	سایر	بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران	*							*			
۳۹	سایر	صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی											
۴۰	سایر	صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک											
۴۱	سایر	صندوق ضمانت صادرات	*	*			*						*
۴۲	سایر	شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها	*	*			*		*	*			
۴۳	سایر	شرکت‌های برق منطقه‌ای استان‌ها	*	*			*	*	*	*			*
۴۴	سایر	شرکت توسعه صنایع دریایی	*				*						

۳. دلالت‌های مهم برای سیاستگذاری مجلس شورای اسلامی

همان‌طور که پیش از این عنوان شد، تذکرات حساب‌رسان، می‌تواند یک راهنمای ویژه برای سیاستگذاری در حوزه شرکت‌های دولتی (و به‌طور طبیعی در لوایح بودجه) به‌شمار آید. لذا در همین راستا، برخی از شایع‌ترین تذکرات حساب‌رسان که در بخش قبلی به آنها اشاره شد، تشریح و تلاش می‌شود خطوط کلی مورد نیاز برای سیاستگذاری در این حوزه‌ها تبیین گردد.

شایسته ذکر است آسیب‌های عنوان شده لزوماً از درجه اهمیت یکسانی برخوردار نیستند؛ به‌نظر می‌رسد از میان موارد عنوان شده، عدم مسدودسازی حساب‌های بانکی شرکت‌های دولتی نزد بانک‌ها و تمرکز آنها نزد بانک مرکزی و عدم انجام تمام مراحل معاملات در سامانه ستاد از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۳-۱. عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی

وجود حساب‌های غیرمتمرکز دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی در بانک‌های تجاری متعدد، مشکلات و آسیب‌های فراوانی را ایجاد می‌کند که از آن جمله می‌توان به پرداخت‌های غیرمنظم و غیرمنطبق با سررسیده‌ها، عدم تأمین اعتبار پروژه‌های عمرانی، رسوب منابع در شبکه بانکی و همچنین قابلیت خلق پول بر مبنای منابع عمومی توسط بانک‌ها اشاره کرد. به‌علاوه، عدم اطلاع دقیق و برخط دولت از درآمدها و هزینه‌کرد خود، عدم امکان نظارت دقیق بر گردش مالی شرکت‌های دولتی، شکل‌گیری فساد، گند شدن گردش مالی دولت، تشدید رفتار رانت‌جویی در بانک‌ها و دستگاه‌ها از دیگر پیامدهای این امر است. برای برطرف شدن آسیب‌های مذکور، در برنامه پنجم توسعه احکامی برای ایجاد حساب واحد خزانه^۱ به تصویب رسید، اما متأسفانه تاکنون اجرای کامل آن با توفیق همراه نبوده است.^۲

با عنایت به موارد فوق و با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از شرکت‌های دولتی، تکلیف قانونی خود مبنی بر متمرکز نمودن حساب‌های خود نزد بانک مرکزی را انجام نداده‌اند، تعبیه و تقویت ضمانت اجرای قانون می‌تواند راهبرد قابل قبولی تلقی گردد. در همین راستا پیشنهادهای زیر می‌توانند برای سیاستگذاری در این زمینه مبنای عمل قرار گیرند:

۱. TSA

۲. اگر بخواهیم فراتر از حوزه شرکت‌های دولتی و به‌طور کلی به این موضوع نگاه کنیم باید گفت که استقرار کامل نظام حساب واحد خزانه دو هدف عمده را دنبال می‌کند:

الف) ایجاد سازوکاری جهت اطلاع کامل و برخط حداقل یک دستگاه متولی از درآمدهای وصولی (عمومی یا اختصاصی)، هزینه‌ها و کلیه تراکنش‌های دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و همه واحدهایی که فعالیت آنها به پشتوانه تعهدات و تضمین‌های حاکمیتی و دولتی صورت می‌گیرد (همانند صندوق‌های بازنشستگی و...) به‌عنوان یک زیرساخت مهم سیاستی برای استفاده در سیاستگذاری‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله اصلاح ساختار مالی دولت.

ب) ایجاد دسترسی سریع و شفاف دولت به منابع درآمدی خود با هدف استفاده بهینه از وجوه نقد دولتی به‌منظور به حداقل رساندن هزینه استقراض دولت در اجرای بودجه.

۱. بانک مرکزی موظف شود هر ۶ ماه یکبار گزارشی از حساب‌های همچنان مفتوح دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی را به تفکیک دستگاه و حاوی اطلاعاتی نظیر میزان تراکنش، مبلغ مانده حساب در پایان روز و دلیل عدم انسداد به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.
۲. تا زمان انسداد این حساب‌ها، تمامی آنها تبدیل به حساب‌های با مانده صفر^۱ شده و در پایان روز، مانده خارج از اراده دستگاه اجرایی و شرکت‌های دولتی به حساب دستگاه/ شرکت دولتی نزد بانک مرکزی منتقل شود.
۳. کلیه شرکت‌های دولتی اعم از مستلزم ذکر یا تصریح نام و یا هر شرکتی که با هر مصوبه‌ای از اجرای حساب واحد خزانه معاف یا موقتاً مستثنا شده است، موظف باشد یکصدم درصد (۰/۰۱٪) از کل تراکنش‌های روزانه را علاوه بر سود شرکت به خزانه واریز نماید.
۴. برای حُسن اجرای این احکام لازم است ضمانت‌های اجرایی مناسب (از جمله احکامی ناظر به رئیس، ذی حساب یا مدیر مالی دستگاه/ شرکت مورد نظر) وضع نمود.

۳-۲. عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)

با توجه به حجم بالای معاملات دولتی و عمومی از یک طرف و لزوم توجه به مدیریت هزینه‌های دولت از طرف دیگر، کشورهای پیشرفته از سال‌ها قبل استفاده از سامانه‌های تدارکات الکترونیکی را در دستور کار قرار داده‌اند. این اقدام می‌تواند به دلایل زیر به راهبرد مدیریت هزینه در معاملات بخش عمومی منجر شود:

۱. شفاف شدن هزینه‌های انجام شده به تفکیک (دستگاه انجام‌دهنده معامله، ارائه‌دهنده، هزینه)،
 ۲. جلوگیری از فساد در فرایند معاملات عمومی،
 ۳. تجمیع خریدهای دولت و شرکت‌های دولتی برای تأمین کالا و خدمات مورد نیاز،
 ۴. استفاده بهینه از کالا و خدمات موجود در بخش عمومی (اشتراک کالاهای بلااستفاده و خدمات مشترک)،
 ۵. نظارت بر معاملات انجام شده از منظر ضرورت انجام هزینه و کارایی معامله صورت گرفته.
- علی‌رغم تکلیف قانون به ایجاد سامانه تدارکات الکترونیکی برای انجام معاملات بخش عمومی و دولتی^۲، سامانه «تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)» پس از سال‌ها غفلت در سال ۱۳۹۰ راه‌اندازی گردید. این سامانه برای انجام معاملات دستگاه‌های اجرایی^۳ با رعایت انجام کلیه مراحل مناقصات و

۱. Zero Balance Account

۲. از سال ۱۳۸۳ با قانون برنامه پنج‌ساله چهارم توسعه و قانون تجارت الکترونیک.

۳. وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و سایر معامله‌کنندگان بخش عمومی (از جمله دستگاه‌های مستلزم ذکر یا تصریح نام و مؤسسات عمومی غیردولتی) مشمول حکم ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مبنی بر الزام به ثبت نام و انجام تمامی مراحل معاملات در این سامانه هستند.

مزایده‌ها طراحی شده و در حال حاضر بیش از ۹ هزار دستگاه اجرایی در آن عضو شده‌اند. با وجود قوانین و مقررات متعددی که به این مسئله پرداخته است^۱ در عمل بخشی از معاملات دولت، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی خارج از سامانه مذکور انجام می‌شود که این مسئله موجب شده نتوان به‌خوبی از ظرفیت این سامانه در برنامه‌ریزی برای مدیریت هزینه‌های عمومی استفاده کرد. در این راستا لازم است در قالب یک برنامه دارای زمانبندی مشخص، هم‌زمان با برطرف کردن کاستی‌های اجرایی و استانداردهای کدینگ سامانه ستاد، ذی‌حساب‌های (یا مدیر امور مالی) کلیه دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات تنها مجاز به تأیید پرداخت معاملاتی شوند که از طریق سامانه مذکور انجام می‌شود.

با اجرای کامل این برنامه می‌توان علاوه بر پیشگیری از فسادهای احتمالی در اجرای معاملات دولتی، قدرت اعمال حاکمیت بر مصارف انجام شده در این حوزه را فراهم نمود. با اجرای این اقدام و شکل‌گیری داده‌های معتبر توسط این سامانه می‌توان در شرایط خاص، انجام هزینه‌های بعضاً غیرضرور در حوزه‌های مختلف را محدود یا ضوابط مشخصی برای آنها در نظر گرفت.

۳-۳. عدم شفاف‌سازی اطلاعات (عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا؛ عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری؛ عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور)

موضوع شفاف‌سازی اطلاعات شرکت‌های دولتی تاکنون چندین بار در قوانین و مقررات مختلف مورد توجه قرار گرفته است. ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و تبصره «۱» آن، شرکت‌های دولتی را ملزم به ثبت اطلاعات حقوق و مزایای کارکنان و مدیران در سامانه حقوق و مزایا و نیز ارائه اطلاعات حقوق و مزایای پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کشور نموده است. لیکن همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، بخش قابل توجهی از شرکت‌های دولتی حداقل در سال ۱۳۹۷ این تکلیف را انجام نداده‌اند.

از سوی دیگر مطابق بند «۱۵» ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۷، شرکت‌های دولتی مکلف به ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی، قرارداد کار معین و قرارداد کارگری در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی بوده‌اند که این تکلیف نیز توسط بخش قابل توجهی از شرکت‌های مورد بررسی اجرایی نشده است.

۱. ماده (۹) و بند «ج» ماده (۶۸) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه:

- ماده (۵۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور،

- تصویب‌نامه هیئت وزیران در خصوص انجام کلیه معاملات دستگاه‌های اجرایی اعم از خرید، مناقصه و مزایده در سامانه «تدارکات

الکترونیکی دولت (ستاد)» مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۱۶.

آیین‌نامه فعالیت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۱.

این موضوع به صورت کامل تری در جزء «۱» بند «ط» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۸^۱ مورد توجه قرار گرفت و مقرر گردید اطلاعات شرکت‌های دولتی (شامل شرکت‌ها و مؤسسات مستلزم ذکر یا تصریح نام و شهرداری‌های شهرهای بالای یک میلیون نفر) در سامانه‌ای که توسط سازمان برنامه و بودجه ایجاد می‌شود، جمع‌بندی شود. نکته قابل ذکر اینکه وزارت امور اقتصادی و دارایی پیش از درج این حکم در قانون بودجه سال ۱۳۹۸، در حال تکمیل سامانه مشابهی بوده است، اما در متن قانون، سازمان برنامه و بودجه مسئول ایجاد این سامانه تعیین گردید. در بند «ه» تبصره «۲» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، مشابه همین حکم تکرار شده، اما وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول تکمیل سامانه فوق تعیین شده است. بدیهی است که آزمون و خطا در زمینه تغییر متصدی ایجاد و تکمیل سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی می‌تواند ناشی از عدم هماهنگی میان بخش‌های مختلف دولت باشد. با فراهم کردن امکان دسترسی تمام نهادهای ذی‌ربط به سامانه مذکور، مسئله اصلی این نیست که سامانه در کدام سازمان یا وزارتخانه ایجاد شود، بلکه نکته مهم، تمهید ضمانت اجرا برای ثبت اطلاعات شرکت‌های دولتی در این سامانه است (با توجه به اینکه در سال ۱۳۹۷ بخش قابل توجهی از شرکت‌ها، ثبت اطلاعات کارکنان و حقوق و مزایای آنها را به انجام نرسانده‌اند). در این زمینه، متوقف ساختن پرداخت هرگونه پاداش سالیانه به اعضای هیئت مدیره و مدیران شرکت به تکمیل اطلاعات در سامانه فوق می‌تواند یک راهکار در این زمینه باشد.

۳-۴. عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول

با عنایت به اینکه بخش قابل توجهی از شرکت‌های مورد بررسی در این زمینه به تکلیف قانونی خود به صورت کامل عمل ننموده‌اند، تمهید شرایطی برای افزایش انگیزه شرکت‌های دولتی به ثبت اموال خود و نیز تقویت و تکمیل سامانه سادا در این مورد ضروری است. در این زمینه می‌توان یک فرایند تدریجی را مورد نظر قرار داد که در آن هم‌زمان با افزایش کیفیت و قابلیت‌های سامانه سادا، شرکت‌های دولتی این فرصت (و البته الزام) را داشته باشند که نسبت به تحدید حدود، اخذ سند تک‌برگی (کاداستری) و ثبت کلیه اموال غیرمنقول تحت مالکیت و بهره‌برداری خود اقدام نمایند و اموالی که پس از انقضای

۱. سازمان برنامه و بودجه مکلف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا پایان تیرماه سال ۱۳۹۸ زیرساخت‌های لازم را جهت بهره‌برداری از سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی فراهم کند. کلیه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون شامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، شهرداری‌های شهرهای با جمعیت بالای یک میلیون نفر و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند برای سال‌های برنامه ششم توسعه نسبت به ثبت و به‌روزرسانی اطلاعات خود و شرکت و مؤسسات تابعه از جمله صورت‌های مالی مصوب مجمع عمومی، بودجه تفصیلی مصوب و اصلاحی، عملکرد بودجه، اعتبارات سرمایه‌گذاری به تفکیک هر طرح، تعداد کارکنان (ترکیب آن و نوع قراردادهای و حقوق و مزایای پرداختی به کارکنان) در سامانه مذکور حداکثر تا پایان شهریورماه سال ۱۳۹۸ اقدام کنند. عدم ارائه اطلاعات فوق و عدم اقدام دستگاه‌های مذکور، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود.

مهلت یادشده، به هر نحوی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی شناسایی گردند، بلافاصله در اختیار وزارتخانه مذکور (خزانه‌داری کل کشور) برای اخذ تصمیم مقتضی قرار گیرند. از آنجا که یکی از موانع جدی مدیریت اموال و دارایی‌های دولت، ضعف نسبی ساختار انگیزشی دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی در ثبت حقوقی و شناسایی اموال و دارایی‌هاست، می‌توان در احکام لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور، دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی را مکلف به شناسایی، تحدید حدود، ثبت، اخذ سند تک‌برگی اموال دولتی و تحویل آن اسناد به خزانه‌داری کل کشور کرد و برای این تکلیف نیز ضمانت اجرای مناسبی تمهید نمود.

۵-۳. وجود حجم بالای زیان انباشته نسبت به سرمایه در برخی شرکت‌ها

مشکل وجود زیان انباشته در برخی شرکت‌ها دلایل متعددی دارد. بیش‌برآوردهای انجام شده در میزان درآمدها و سوددهی شرکت، قمیتگذاری تکلیفی، افزایش بهای تمام شده خدمات تولیدی به‌دلیل تورم و داشتن برخی وظایف حاکمیتی که با روح فعالیت شرکتی مغایر است از جمله این دلایل است. از طرفی افزایش سهم هزینه‌های عملیات جاری شرکت‌ها و کاهش هزینه‌های سرمایه‌ای می‌تواند هم علت و هم معلول این وضعیت باشد. لذا مناسب است، بررسی میزان و تغییرات هزینه‌های جاری و هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت در دستور کار وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گیرد یا اینکه حساب‌رسان ملزم شوند ضمن ارائه تصویر کلی وضعیت مالی شرکت مربوطه، در این خصوص اظهارنظر نمایند. پایش تغییرات این شاخص‌ها می‌تواند سیاستگذاران را نسبت به اتخاذ رویکردهای مناسب و بهنگام آگاه سازد.

پیوست‌ها

در بخش ابتدایی پیوست، اهم نکات مطرح شده توسط حسابرسان، در بررسی صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ شرکت‌های دولتی به تفکیک هر حوزه و هر شرکت ارائه شده است. گفتنی است، درج هر یک از عناوین تذکرات، به معنای عدم رعایت الزام مربوطه یا عدم ارائه مدارکی دال بر رعایت الزام مربوطه است. درخصوص شرکت‌های همسان (مانند شرکت‌های آب منطقه‌ای، پالایش گاز و...) ذکر این نکته ضروری است که عناوین درج شده برای این گروه از شرکت‌ها، عناوینی هستند که از اهمیت یا شیوع بالاتری در میان این شرکت‌ها برخوردار بوده‌اند.

شرکت‌های حوزه نفت^۱

شرکت نفت و گاز پارس

- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- به‌کارگیری افراد بازنشسته تحت هر عنوان برخلاف ماده (۴۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم رعایت مفاد یا مقررات قانون برگزاری مناقصات.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم برنامه‌ریزی مناسب برای شناسایی شرح کارها و خدمات مورد نیاز.
- عدم برآورد صحیح مبلغ یا مشخصات فنی کالاها.
- عدم در اختیار قرار دادن پرونده مناقصات در اختیار سازمان حسابرسی.
- عدم تعیین تکلیف وضعیت قراردادهای اجرای پروژه‌ها.
- عدم شفافیت و مشخص نمودن چگونگی اجرای پروژه‌ها و میزان پیشرفت آنها.

۱. صورت‌های مالی شرکت ملی نفت ایران بدون اظهارنظر حسابرس در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است که می‌تواند ناشی از عدم خاتمه حسابرسی یا عدم ارائه نتایج آن به مجلس شورای اسلامی باشد. سازمان بیمه سلامت نیز وضعیتی مشابه دارد. صورت‌های مالی شرکت نیکو نیز ارائه نشده است. همچنین اظهارنظر حسابرس درخصوص شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران به‌صورت ناقص در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

- عدم هزینه کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم تأیید کامل صورت وضعیت پیمانکاران توسط شرکت حسابرسی.

شرکت نفت خزر

- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم رعایت کامل مفاد و مقررات قانون برگزاری مناقصات.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات حقوق و مزایای پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کشور به‌طور کامل.
- عدم دریافت تأییدیه در خصوص مطالبات و بدهی‌ها.

شرکت نفت فلات قاره ایران

- عدم دریافت یا مغایرت تأییدیه‌های دریافتی از بابت مطالبات تجاری و غیرتجاری و پیش‌پرداخت‌ها و بدهی‌ها.
- عدم تسعیر بدهی‌های ارزی به اشخاص ثالث در پایان سال.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم برخورداری از پوشش بیمه‌ای مناسب برای دارایی‌ها.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری بهای تمام شده.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم هزینه نمودن یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم پرداخت مالیات و جرائم آن.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم رعایت مفاد یا مقررات قانون برگزاری مناقصات.
- عدم تعیین تکلیف وضعیت قراردادها و نحوه اجرای پروژه‌ها.
- عدم به نتیجه رسیدن پیگیری اقلام راکد و سنواتی حساب‌های دریافتنی و پیش‌پرداخت‌ها و بدهی‌ها.

شرکت پایانه‌های نفتی ایران

- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.

- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ثبت نام یا انجام تمام مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم استقرار سیستم بهای تمام شده.
- عدم دریافت تأییدیه‌های مربوط به مطالبات و بدهی‌های شرکت.

سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم رعایت برخی مفاد قانون یا آیین‌نامه‌های اجرایی قانون برگزاری مناقصات.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول شرکت در سامانه سادا.
- عدم استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری بهای تمام شده در راستای اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد.
- عدم رعایت ممنوعیت انجام هرگونه هزینه برای آگهی‌های مربوط به ترحیم و تبریک و مهمانی‌های فردی و جمعی داخلی از محل اعتبارات جاری و عمرانی و اعتبارات خارج از شمول و کمک‌ها و درآمدهای اختصاصی قوانین بودجه سنواتی (طبق ماده (۳۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت).
- عدم توجه به مطالبات و بدهی‌های سنواتی.
- عدم دریافت یا مغایرت در خصوص تأییدیه‌های دریافتی از بابت مطالبات تجاری و غیرتجاری و پیش‌پرداخت‌ها و بدهی‌ها.

شرکت نفت مناطق مرکزی ایران

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول شرکت در سامانه سادا.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.

- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم تعیین تکلیف مبالغ بازیافتی در پروژه‌ها.
- مغایرت تأییدیه‌های پرداختی و دریافتی مطالبات و بدهی‌ها.
- عدم برخورداری از پوشش بیمه‌ای مناسب برای دارایی‌ها.
- مخارج قابل توجه از بابت عدم برنامه‌ریزی صحیح در انتخاب پیمانکاران.

شرکت‌های بهره‌برداری نفت و گاز (شامل شرکت نفت و گاز اروندان؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز کارون؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز گچساران؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز شرق؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز غرب؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز آغاچاری؛ شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون)

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت‌ها.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه سادا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور به‌طور کامل.
- عدم پرداخت مالیات و جرائم آن.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری غیرمجاز با توجه به دستورالعمل مجمع عمومی.
- تعیین نرخ حق‌الزحمه خدمات تولیدی شرکت توسط شرکت ملی نفت که ماهیت کارمزدی داشته و این کار باعث جلوگیری از تابعیت مکانیسم بازار و موازین اقتصادی در تعیین نرخ می‌شود.
- عدم استقرار یا تکمیل سیستم بهای تمام شده.

شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب

- مسدود نکردن کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم تعیین تکلیف ۱۱۰ فقره از پروژه‌های سرمایه‌ای راکد و کم‌گردش.
- عدم انتقال ارزش انباشته‌ای تعداد ۶۱ فقره پروژه سرمایه به حساب شرکت ملی نفت ایران.
- عدم تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های پولی ارزی پروژه‌های سرمایه‌ای در دست تکمیل.

- عدم هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.

شرکت ملی حفاری ایران

- حجم دوبرابری زیان انباشته نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم استقرار یا تکمیل سیستم حسابداری بهای تمام شده.
- وجود مغایرت در ارتباط با تأییدیه‌های دریافتی در ارتباط با مطالبات و بدهی‌ها.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم وجود پوشش بیمه‌ای در ارتباط با دارایی‌های ثابت مشهود و موجودی مواد و کالا و تجهیزات حفاری و چاه‌زنی و چاه‌پیمایی.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.

شرکت مهندسی و توسعه نفت

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور به‌طور کامل.
- عدم رعایت قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان.
- عدم تحقق و به نتیجه رسیدن پروژه‌ها در زمان مقرر با هزینه‌های پیش‌بینی شده.
- شرکت فاقد سیستم حسابداری انبار در خصوص موجودی سرمایه‌ای طرح‌های در دست اجراست.
- مغایرت تأییدیه‌های درخواستی در ارتباط با مانده حساب پیمانکاران.
- عدم مطابقت نرخ تسعیر ارز محاسبه شده برای برخی از طرح‌ها با نرخ ارز بازار ثانویه نیمایی.
- عدم هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.

شرکت خدمات عمومی، بهداشت صنعتی و خدمات درمانی صنعت نفت

- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم استقرار سیستم حسابداری قیمت تمام شده براساس بند «الف» تبصره «۲۰» قانون بودجه سال ۱۳۹۷.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.

شرکت‌های حوزه گاز

شرکت ملی گاز ایران

- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت حقوق و مزایای مدیران در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم هزینه نمودن یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه در موعد مقرر.
- عدم رعایت مفاد قانون برگزاری مناقصات.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم واریز وجه بخشی از فروش داخلی گاز خوراک و سوخت به شرکت‌های پتروشیمی به حساب خزانه.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- وجود اقلام راکد سنواتی در حساب‌های پرداختی تجاری و غیرتجاری شرکت اصلی و گروه.

شرکت انتقال گاز ایران

- عدم پوشش بیمه‌ای کافی موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.

- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم اخذ سند مالکیت برای اموال غیرمنقول و انتقال اسناد مالکیت و سائط نقلیه انتقالی از شرکت ملی گاز ایران و سایر شرکت‌ها.

شرکت بازرگانی گاز ایران

- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم انعکاس مالیات عملکرد براساس سود ابرازی در حساب‌ها.

شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم پوشش بیمه‌ای کافی برای موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی کشور.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم رعایت ممنوعیت عضویت هم‌زمان در هیئت مدیره بیش از یک شرکت.
- عدم رعایت قانون برگزاری مناقصات در مورد برگزاری مناقصه عمومی یا محدود برای معاملات بزرگ.
- عدم تعیین تکلیف و ردیابی کامل اموال منقول و غیرمنقول با سیستم اموال شرکت.

شرکت‌های پالایش گاز (شرکت پالایش گاز پارسیان؛ شرکت پالایش گاز ایلام؛ شرکت پالایش گاز بیدبلند؛ شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد - خانگیران؛ شرکت پالایش گاز فجر جم؛ شرکت پالایش گاز سرخون و قشم)

- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- زیان‌دهی شرکت با توجه به کاهش مقادیر تولید و فروش علی‌رغم افزایش نرخ فروش.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.

- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم واریز مالیات علی‌الحساب به حساب درآمد عمومی به‌طور کامل.
- عدم به نتیجه رسیدن پیگیری اقلام راکد و سنواتی حساب‌های دریافتی و پیش‌پرداخت‌ها.

شرکت‌های گاز استانی (۳۰ شرکت گاز استانی)

- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.
- عدم تعیین تکلیف مطالبات و بدهی‌های سنواتی با توجه به حائز اهمیت بودن آنها.
- عدم انتقال برخی مطالبات وصول شده به حساب خزانه کل کشور.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول.
- عدم رعایت مفاد ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها.
- محاسبه ذخیره‌ای بیش از سقف مقرر قانونی برای پاداش پایان خدمت کارکنان.
- کسری پوشش بیمه‌ای برای موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم توجه به وصول مطالبات از مشترکین کلیه بخش‌های خانگی و تجاری و صنعتی.

شرکت ملی صادرات گاز ایران

- وجود اقلام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات و تسویه بدهی‌ها.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.

شرکت توسعه گاز ایران

- تأخیر در عملیات اجرایی تعدادی از طرح‌های در دست اجرا که این امر باعث افزایش هزینه‌های طرح می‌گردد.

- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.

شرکت‌های حوزه پالایش و پخش فراورده‌های نفتی

شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران

- عدم دریافت یا مغایرت برخی تأییدیه‌های دریافتی.
- عدم تلفیق و ارائه صورت‌های مالی برخی شرکت‌های فرعی.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی با نرخ‌های متفاوت.
- عدم کفایت پوشش بیمه‌ای برای موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.

- عدم ثبت حقوق و مزایای رؤسا و مدیران در سامانه حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم واريز ماليات مصوب به صورت یک‌دوازدهم در هر ماه به حساب خزانه‌داری کل.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).

شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران

- عدم رعایت ماده (۱۱) ضوابط اجرایی بودجه (پرداخت پاداش حداکثر معادل یک ماه حقوق و مزایا).
- عدم رعایت مفاد قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.
- عدم تکافوی سود قابل تخصیص موجب افزایش زیان انباشته شده است.
- عدم رعایت حد نصاب کمک‌های رفاهی (ایاب و ذهاب) به کارکنان (ماده (۱۲) ضوابط اجرایی بودجه).
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.

- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.
- عدم رعایت ماده (۱۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (انجام عملیات و معاملات ارزی از طریق افتتاح حساب‌های ارزی در بانک‌های داخل یا خارج با اخذ تأیید از بانک مرکزی).
- عدم هزینه نمودن یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری و گزارش نحوه هزینه‌کرد آن.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم واریز بخشی از مبلغ بهای تمام شده فروش فرآورده‌های نفتی به حساب خزانه و پرداخت بابت هزینه‌های جاری.
- عدم رعایت مفاده ماده (۱۴۹) اصلاحیه قانون تجارت در خصوص ارائه اسناد و مدارک و اطلاعات مربوط به شرکت برای انجام هرگونه رسیدگی و بازرسی به بازرس قانونی.
- ۱۷ قطعه از زمین‌های شرکت فاقد سند مالکیت و مدارک مالکیت ۷۷ قطعه زمین نیز به نام اشخاص ثالث است.

شرکت توسعه صنایع پالایش نفت

- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.
- عدم واریز سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه مصوب به‌صورت یک‌دوازدهم در هر ماه به حساب خزانه.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.

شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن سازمان.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.

- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.

شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران

- عدم تعیین تکلیف مطالبات و بدهی‌های سنواتی با توجه به حائز اهمیت بودن آنها.
- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.
- بخشی از دارایی‌های ثابت مشهود شرکت فاقد پوشش بیمه‌ای مناسب است.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم رعایت مفاد قانون برگزاری مناقصات.

شرکت پالایش نفت آبادان

- عدم وارد نمودن متن قراردادهای مربوط به معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون برگزاری مناقصات و اسناد و ضمیمه آنها در پایگاه اطلاعات قراردادها.
- عدم ثبت کامل حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ارائه کامل اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی نظام اداری.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم واریز علی‌الحساب سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت به صورت یک‌دوازدهم در هر ماه به حساب خزانه‌داری کل کشور.
- عدم هزینه نمودن یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری و گزارش نحوه هزینه‌کرد آن.
- عدم اقدام نسبت به استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری قیمت تمام شده.
- زیان انباشته قابل توجه نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم ثبت ۴۰۶ هکتار زمین در دفاتر؛ ۱۲۵۸ هکتار زمین نیز فاقد سند مالکیت است.

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند

- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و اضافه نمودن آن به حساب بدهکار دولت.

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.
- عدم تعیین تکلیف مطالبات و بدهی‌های سنواتی با توجه به حائز اهمیت بودن آنها.
- عدم واریز علی‌الحساب سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت به صورت یک‌دوازدهم در هر ماه به حساب خزانه‌داری کل کشور.
- عدم اقدام نسبت به استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری قیمت تمام شده.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم هزینه نمودن یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.

سایر شرکت‌ها

شرکت‌های برق منطقه‌ای (شامل ۱۶ شرکت)

- عدم تحقق سود پیش‌بینی شده و انتقال آن به حساب بدهکار دولت.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم تعیین تکلیف وجوه دریافتی از محل اعتبارات طرح‌های عمرانی انتفاعی.
- عدم واریز برخی دریافتی‌ها و سپرده‌های شرکت به حساب‌های خزانه به طور کامل.
- عدم استقرار یا تکمیل سیستم حسابداری قیمت تمام شده.
- عدم ثبت اطلاعات کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین در پایگاه اطلاعاتی سازمان اداری و استخدامی.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول.
- عدم ارائه کامل اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- وجود مطالبات و بدهی‌های منتقل شده از سال‌های قبل و راکد بودن آن در حساب‌ها.
- عدم تعیین تکلیف پرداخت مالیات و جرائم.

- عدم پوشش بیمه‌ای مناسب با توجه به هزینه‌های سنگین خسارات.
- عدم تعیین تکلیف وجوه دریافتی از محل اعتبارات طرح‌های عمرانی انتفاعی.

شرکت‌های آب منطقه‌ای (شامل ۳۰ شرکت)

- عدم ثبت اموال غیرمنقول شرکت در سامانه سادا.
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم رعایت قانون ممنوعیت افزایش حقوق اعضای هیئت مدیره در برخی موارد.
- عدم استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری بهای تمام شده.
- عدم رعایت محاسبه سهم هدفمندی یارانه از بابت فروش آب شهری و صنعتی.
- عدم رعایت ممنوعیت افزایش حقوق اعضای هیئت مدیره.
- عدم پوشش بیمه‌ای کافی برای موجودی مواد و کالا و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم واریز کلیه وجوه دریافتی به‌عنوان سپرده به حساب خزانه.
- عدم هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم به نتیجه رسیدن پیگیری اقلام راکد و سنواتی حساب‌های دریافتی و پیش‌پرداخت‌ها.
- عدم تسلیم ترازنامه و صورت سود و زیان به حسابرس در زمان مقرر.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم تعیین تکلیف وجوه دریافتی از محل اعتبارات طرح‌های عمرانی انتفاعی.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران

- عدم تعیین تکلیف اکثر مطالبات با توجه به انحلال شرکت‌های طرف حساب.
- عدم دریافت یا مغایرت تأییدیه‌های دریافتی بابت مطالبات تجاری و غیرتجاری و پیش‌دریافت‌ها و تسهیلات مالی و بدهی‌ها.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم محاسبه صحیح سهم دولت از سود ویژه بر مبنای صورت‌های مالی.
- عدم پرداخت علی‌الحساب حقوق دولتی به خزانه در موعد مقرر.
- عدم اتخاذ تدابیر و تمهیدات لازم جهت وصول مطالبات در زمان واگذاری و عدم دریافت وثایق و تضامین.
- عدم مطابقت نرخ تسعیر ارز محاسبه شده برای برخی از طرح‌ها با نرخ ارز بازار ثانویه نیمایی.

شرکت مادر تخصصی سرمایه‌گذاری‌های خارجی

- عدم واریز ۵۰ درصد سود پیش‌بینی شده به حساب درآمد عمومی دولت.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم تصویب صورت‌های مالی، دعوت و برگزاری مجمع عمومی سالیانه توسط هیئت مدیره ظرف مهلت مقرر در اساسنامه.
- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات.
- عدم تشکیل کمیته حسابرسی عملکرد.
- وجود مغایرت در ارتباط با تأییدیه‌های دریافتی در ارتباط با مطالبات سود سهام.

شرکت بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- عدم دریافت یا مغایرت تأییدیه‌ها در خصوص مطالبات و بدهی‌ها.
- عدم اقدام نسبت به استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری قیمت تمام شده.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم پرداخت مالیات و جرائم آن.

شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران

- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات.
- عدم شناسایی و ثبت برخی از درآمدهای شرکت.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم ثبت اموال غیرمنقول در سامانه سادا.
- عدم مستندسازی اموال غیرمنقول برای صدور اسناد مالکیت تک‌برگی به نام دولت.

شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران

- عدم تعیین تکلیف وضعیت بخشی از اراضی شرکت که در اختیار سایر اشخاص است.
- عدم اقدام نسبت به استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری قیمت تمام شده.
- مغایرت تأییدیه‌های درخواستی در ارتباط با شرکت‌های هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم واریز سهم سازمان هواشناسی از محل عوارض دریافتی بابت خدمات ارائه شده به پروازهای

عبوری.

صندوق ضمانت صادرات ایران

- وجود حجم بالای زیان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.
- عدم برخورداری از پوشش بیمه‌ای مناسب برای دارایی‌ها.
- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت خسارات پرداخت نشده.
- عدم واریز علی‌الحساب سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت به صورت یک‌دوازدهم.
- عدم ثبت حقوق و مزایای کارکنان در سامانه ثبت حقوق و مزایا.
- عدم انجام تمامی مراحل معاملات در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- عدم ارائه اطلاعات پرداختی به مدیران به دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور.
- عدم استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری بهای تمام شده.
- عدم رعایت مفاد ماده (۱۰۷) اصلاحیه قانون تجارت و ماده (۱۲) اساسنامه در مورد تعداد اعضای هیئت مدیره.

صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک

- عدم به‌کارگیری امین اموال شرکت از بین مستخدمین رسمی.
- عدم به نتیجه رسیدن پیگیری ارقام راکد و سنواتی حساب‌های دریافتنی و پیش‌پرداخت‌ها و بدهی‌ها.

صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی

- عدم به نتیجه رسیدن پیگیری ارقام راکد و سنواتی مطالبات و تسویه بدهی‌ها.
- عدم پرداخت مالیات و جرائم آن.

صندوق توسعه صنایع دریایی

- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و برداشتی‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- عدم واریز کامل ۵۰ درصد سود پیش‌بینی شده به حساب درآمد عمومی دولت.

صندوق توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

- انتخاب غیرقانونی اعضای هیئت مدیره با توجه به اتمام دوره خدمت آنها از سال ۱۳۹۳.
- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات.
- عدم منظور نمودن سود سهام دولت در صندوق‌های توسعه بخش کشاورزی برای افزایش سرمایه دولت.

سازمان بنادر و دریانوردی

- عدم اخذ سند مالکیت برای اموال غیرمنقول و دارایی‌های ثابت مشهود.
- عدم تفکیک و تمییز هزینه‌ها.

شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور

- عدم استقرار یا تکمیل سامانه حسابداری بهای تمام شده.
- عدم شناسایی سود سهام دولت.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم رعایت قانون در خصوص به‌کارگیری افراد در قالب قرارداد کار معین یا ساعتی برای اجرای وظایف پست‌های سازمانی در سقف مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری.
- عدم هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم ثبت حقوق و مزایای اعضای هیئت مدیره در سامانه حقوق و مزایا به‌طور کامل.
- عدم ارائه اطلاعات حقوق و مزایای اعضای هیئت مدیره به سازمان بازرسی کل کشور به‌صورت کامل.
- عدم پرداخت کمک‌های رفاهی مستقیم و غیرمستقیم در سقف بودجه سال ۱۳۹۶.

شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران

- عدم دریافت تأییدیه‌های مربوط به مطالبات و بدهی‌های شرکت.
- عدم پرداخت مالیات و جرائم آن.
- عدم عملیاتی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری و ارائه گزارش سالیانه به آن.
- عدم هزینه‌کرد یک درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی برای امور پژوهشی و توسعه فناوری.
- عدم مسدودسازی کلیه حساب‌های بانکی و تمرکز حساب‌ها نزد بانک مرکزی (خزانه‌داری کل کشور) و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های مذکور.
- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات.
- وجود حجم بالای زبان انباشته (قابل توجه) نسبت به سرمایه شرکت.

شرکت ارتباطات زیرساخت

- عدم دریافت یا مغایرت تأییدیه‌های دریافتی بابت مطالبات تجاری و غیرتجاری و پیش‌پرداخت‌ها و بدهی‌ها.
- وجود ارقام راکد سنواتی و عدم تعیین تکلیف پیگیری‌ها جهت وصول مطالبات.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۷۶۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۶. بررسی نظرات حسابرسان در مورد صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی و دلالت‌های آن برای مجلس شورای اسلامی

نام دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت (گروه شرکت‌های دولتی و مؤسسات عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدمحمدحسین فاطمی، سیدعلیرضا خبیری

همکاران: امیرعماد طالبی، علی حجتی، مجید الماسی

ناظران علمی: داریوش ابوحمزه، سیدمحمدهادی سبحانیان، سیدعباس پرهیزکاری

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه

۲. شرکت‌های دولتی

۳. حسابرسی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۱۰/۲